

Χρυσή
4/10/1966

Λευωγία - Νέα Δελχί

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΝΑ = ΜΑΚΡΥΝΟ ΤΑΞΙΔΙ

Δ'. Οί 'Ινδίες άπυαλύπτουν τὸ πρόσωπο τους

ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΗ ΜΑΣ Κ. Π. ΠΑΙΟΝΙΔΗ

Ήταν ἡ τελευταία βραδυά στὴ Νέα Δελχί ὅταν ἔσμιξα μὲ μιὰ ομάδα 'Ινδῶν συγγραφέων. Εἶχαν ἔλθει ἀπὸ διάφορες γωνιές τῆς ἀπεραντῆς χώρας καὶ μιλοῦσαν διαφορετικὲς γλώσσες καὶ διαλέκτους, ὅμως ἐκεῖ τοὺς ἔφερε ἡ κοινὴ ἔγνοια γιὰ τὴ φωτιά πού καίει ὅλο καὶ πιὸ ἀχόρταγῃ στὸ γειτονικό τους Βιετνάμ, ἡ ἀνησυχία τοῦ καλλιτέχνη γιὰ τὴ μοίρα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐπιπλέον ἀπὸ τὴ σύσκεψη, ὅπου ἀκούστηκαν πολλὲς ζεστές φωνές, μοιραστήκαμε σὲ παρέες κι' ἡ κουβέντα γιὰ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ συνεχίστηκε γιὰ νὰ καταλήξει σ' ἕνα ἐπιτατόριο ἀνάμεσα σὲ πιάντα ἀπὸ ἔξαιρετο «κάρρι», καὶ μικροῦτσικα κοκκινιστὰ κοτόπουλα.

Σ' ἐμὰς τὸ ποτὸ εἶναι ἀπαραίτητο συμπλήρωμα ἑνὸς γεύματος καὶ κάτι περισσότερο ἀπὸ ἀπαραίτητο γιὰ μιὰ συντροφιά, ἰδιαιτέρως καλλιτεχνική. Στὶς 'Ινδίες καὶ τὸ πολυτελέστατο ἀκόμα ξενοδοχεῖο ἀρνείνται νὰ σερβίρει ἀλκοόλ, ἀκόμα καὶ μύρα. Ποτὸ μπορεῖ νὰ βρεῖ ὁ ξένος μόνο σὲ «μπάρ» στὰ πολὺ μεγάλα ξενοδοχεῖα, ὑπάρχουν δὲ πόλιντες, ὅπου γιὰ νὰ ἐπισκεφθεῖς τὰ «μπάρ» αὐτὰ χρειάζεσαι ἄδεια ἀπὸ τὴν ἀστυνομία!

Ὅπως καὶ νᾶχει ἡ «ξηρασία» αὐτὴ δὲν φαίνεται νὰ εἶχε ὅποια-δήποτε ἐπίδραση στὴ διάθεση τῶν 'Ινδῶν φίλων. Πολὺ γρήγορα δημιουργήθηκε τέτοιο κέφι, πού κατόρθωσαν νὰ πείσουν μιὰ ποιήτρια τῆς παρέας ν' ἀπαγγεῖλει ποιήματα της.

Θάθελα νὰ σταθῶ σ' αὐτὴ τὴν ποιήτρια τοῦ Πουντζάμπ, τὴ Ραμνίκα Γκούπτα, γιατί πολλὰ πού ἄκουσα κι' ἔμαθα ἐκείνη τὴ νύχτα ἔχουν μιὰ γενικώτερη σημασία.

Μάλλον ψηλὴ ἡ 'Ινδὴ αὐτὴ ποιήτρια καὶ ἀρκετὰ μελαψή, εἶχε μιὰ χάρη στὴν κίνηση καὶ τοὺς τρόπους, πού ἐντυπωσίαζε ἕνα πρωτοτάξειδο σὲ χώρες τῆς Ἀνατολῆς.

Ὅλα φυσικὰ ἐξηγήθηκαν ὅταν σὲ λίγο μᾶς ἀποκάλυπτε ἡ ἴδια πῶς χορεύει — στὸ σπῆτι φυσικὰ καὶ μπροστὰ στοὺς δικούς της. Κι' ὁ ἰνδικὸς χορὸς εἶναι κάτι πολὺ διαφορετικὸ ἀπὸ τοὺς δικούς μας χορούς.

Μεσα ἀπὸ τὸν χορὸ — κι' εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ δοῦμε τὴ μεγαλύτερη 'Ινδὴ χορεύτρια 'Ιντράνι Ραχμάν — μποροῦν νὰ ἐκφραστοῦν καὶ τὰ πιὸ λεπτὰ αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων, οἱ πιὸ ἀμυδρὲς ἀκόμα διακυμάνσεις τους.

Ἀπὸ πολὺ μικρὴ ἡ Ραμνίκα ονειρευόταν νὰ ἐπιδοθεῖ στὸν χορὸ, στοὺς φλογεροὺς χορούς τοῦ θεοῦ Σίβα — θεοῦ τῆς τιμωρίας τοῦ κακοῦ — εἴτε στοὺς ὅλο πάθος χορούς τοῦ θεοῦ Κρίσανα, τοῦ ἐνσάρκωτῆ τῆς γονιμότητος καὶ τῆς ἀγάπης.

Στὶς 'Ινδίες ὅμως ὑπάρχουν φραγμοὶ στὸ κάθε δῆμα. Ὁ χορὸς δὲν ἦταν ἀξιοπρεπὲς ἡ ἀπαγγελία γιὰ μιὰ κοπέλλα ὅπως ἡ Ραμνίκα, πού ἀνήκε στὴν ἀνώτερη, τὴν τέταρτὴ τάξη.

Ἐτοί τὰ αἰσθήματα της βρῆκαν τὴν ἔκφραση τους στὸν ποιητικὸ λόγο. Ὅσο γιὰ τὸν χορὸ, αὐτὸς ἔρχεται ἀπὸ καιροῦ σὲ καιροῦ νὰ ὑπογραμμίζει αὐτὰ τὰ αἰσθήματα. Στὸ σπῆτι, μπροστὰ σὲ πολὺ στενὸ κύκλο, χορεύει ἡ Ραμνίκα κι' ὕστερα ἐκείνου ποῦπε μὲ τὸν χορὸ τῆς τὸ ἀπαγγέλλει.

Στὸ σημειωματάριο μου συγκέν-

τρῶσα ἔτσι βιαστικὰ ὀρισμένα ἀποσπάσματα ἀπὸ ποιήματα, πού μᾶς ἀπάγγειλε ἐκεῖνο τὸ βράδυ καί, πού ἕνας γείτονας μου προσπαθοῦσε νὰ μοῦ τὰ ἀποδώσει στ' ἀγγλικά:

Παρακαλῶ τὴ φαντασία μου — λέει — νὰ μοῦ δανείσει τὰ φτερά της γιὰ νὰ συλλάβω τὶς φυγαλλέες στιγμές. Παρακαλῶ τὴ γλυκεῖα αὔρα νὰ μοῦ δανείσει τὰ ἀπαλά της λόγια καὶ τὴν καρδιά μου παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσει τὸν δικὸ της ρυθμὸ γιὰ νὰ συλλάβω τὶς φυγαλλέες στιγμές..

Καὶ λίγο πιὸ κάτω στὸ ἴδιο ποίημα:

Γιὰ νὰ τραγουδήσω αὐτὸ τὸ ἀέρινο τραγούδι τῆς ἀγάπης ζή-

ζιες λίμνες μὲ τοὺς χίλιους ἱριδισμοὺς, πού παίρνετε τὴν ἀγάπη μου;—

Ἀπὸ τὴν ἀπαγγελία καταλαβαίνω πῶς ἡ ποιήτρια χρησιμοποιοῦν παραδοσιακὸ στίχο μὲ τὴ ρίμα κι' ὅταν ρωτῶ ἂν αὐτὸ δὲν περιορίζει τὰ ἐκφραστικὰ της μέσα ἐκείνη ἀπαντᾷ ἀρνητικά.

Ἐχει φυσικὰ καὶ ποιήματα σὲ ἐλεύθερο στίχο, πιστεύει ὅμως πῶς ἡ μουσικότητα ἑνὸς ποιήματος εἶναι οὐσιαστικῆς σημασίας. Ἰδιαιτέρως ὅταν πρόκειται γιὰ ποιήματα λυρικοῦ πνεύματος ὅπου οἱ κρασάσματα τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ ἴχουν σμᾶν τὸ πιὸ ἀπαλό κελαιδίωμα τοῦ ποιητοῦ.

Στὴν ποίησιν τῆς Γκούπτα ὁ-

Ἡ μεγάλη 'Ινδὴ χορεύτρια 'Ιντράνι Ραχμάν, πούδωσε εἰδικὴν πρᾶσταση γιὰ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Συνδιὰσκωφῆς

τῆσα ἀπὸ τὰ φιλιὰ νὰ μοῦ δώσουν τὰ μελῆνια τους χεῖλη καὶ γιὰ τὸ τραγούδι της λύπησ ζήτῆσα ἀπὸ τὴ θλίψη τὴν ἴδια νὰ μοῦ δανείσει τὶς πικρὲς χορδὲς τῆς...

Ἐνα ἄλλο ποίημα λέει:

Ἡ καρδιά μου πετᾷ καὶ κτυπᾷ ἀπάνω στὶς κορφὲς τῶν ψηλῶν βουνῶν, ἀγκαλιάζει τὸν ἀπεραντὸ οὐρανὸ καὶ χαϊδεύει τὴν πλατεία γῆ. Ἡ ἀγάπη μου ἐπιπλῆθει...

Τραγούδια τοῦ παγωμένου ἔσπρου ἀφροῦ τῶν σύγνεφων πού λικνίζεστε στὶς οὐράνιες γαλά-

πάρχουν ὅμως καὶ σκληρὲς νότες. Τὴ βασανίζουν οἱ ἐξευτελισμοὶ στοὺς ὁποίους ὑποβάλλονται οἱ γυναῖκες τῶν 'Ινδιῶν.

Σ' ἕνα τῆς ποίημα ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ἄντρα καὶ τοῦ λέει:

Βγήκα στὸν δρόμο γιὰ νὰ τὸν περπατήσω μονάχη, ἤρθες ὅμως καὶ μοῦ πήρες τὸ χέρι κι' ἐγὼ τὸ τράβηξα πίσω μὲ δύναμη καὶ προχώρησα. Πιὸ πέρα στὸ σταυροδρόμι σ' ἀντάμωσα καὶ πάλι, ἤρθες καὶ μούφραξες τὸν δρόμο,

♦— ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΣΤΗΝ 7η ΣΕΛΙΔΑ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΜΑΚΡΥΝΟ ΤΑΞΙΔΙ

◆ ————— ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΣΕΛΙΔΑ

μου ζήτησες τὸ χέρι δὲν σ' ἔδωσα, μὲ κτύπησες καὶ μὲ σώριασες χάμω, σὲ κοίταζα πονεμένα, τὰ μάτια μου βούρκωσαν, σηκώθηκα ὅμως καὶ πάλι προχώρησα...

— Ἡ δημοτικὴ μας ποίηση, μού ἐξηγᾶ, εἶναι γιομάτη μὲ παρόμοιους στίχους.

Ἐπὶ ἔτι ἕνα τραγούδι, ποῦ ἀκούς νὰ τὸ τραγουδοῦνε οἱ κοπέλλες τοῦ Πουτζάμπ, ποῦ ἐκφράζει ὅλο τὸ παράπονο τῆς παραγνωρισμένης γυναίκα.

Ἐπὶ ἔτι ἕνα ἔθιμο στὶς Ἰνδίες, ποῦ θέλει τὴ γυναίκα ἀργὰ τὸ βράδυ ὕστερα ἀπὸ τὶς πολλὲς δουλειές, νὰ πάει στὸ δωμάτιο τοῦ συζύγου τῆς καὶ νὰ τοῦ πάρει ἕνα ποτήρι ζεστὸ γάλα. Αὐτὴ εἶναι κι' ἡ μοναδικὴ στιγμὴ γιὰ ἐπαφὴ μεταξὺ τῶν δυό.

Τὸ τραγούδι λοιπὸν δίνει τὴ γυναίκα νὰ πηγαίνει μὲ τὸ ποτήρι τὸ γάλα στὸν σύζυγο κι' ἐκεῖνος νὰ κοιμᾶται βαθειά. Κι' ἡ γυναίκα νὰ στέκεται ἀπὸ πάνω του καὶ ἄδικα νὰ περιμένει...

Φυσικὰ κάποιες ἀλλαγές συντελοῦνται τὴ στιγμὴ αὐτὴ καὶ ἡ αὐστηρὴ ἀπομόνωση τῆς Ἰνδῆς γυναίκα ἀπὸ τὸν ἔξω Κόσμο — κατάλοιπο τῶν μωαμεθανικῶν ἐπιδράσεων — σπάζει. Ἡ ἴδια ἡ ποιήτρια μᾶς δίνει μέσα ἀπὸ τὴ δικὴ τῆς ζωὴ μιὰ ἀνάγλυφη μαρτυρία αὐτῶν τῶν ἀλλαγῶν.

Στὰ 18 τῆς χρόνια, εἶχε ἐρωτευθεῖ ἕνα νέο τῆς κατώτερης τάξης, οἱ δικοὶ τῆς ἀντέδρασαν μ' ὅλα τὰ μέσα γιὰ ν' ἀποτρέψουν τὸ γάμο, ἐκεῖνη ὅμως πάλαιψε, κλέφθηκαν, παντρεύτηκαν καὶ ζοῦν τώρα εὐτυχισμένοι.

Ἡ ἴδια ἡ Ραμνίκα Γκούπτα ἐργάζεται κι' ἀναπτύσσει παράλληλα πλούσια κοινωνικὴ δραστηριότητα.

— "Ὅ,τι ὅμως καὶ νάγινε — μᾶς κάνει — τὸ σκοτεινὸ παρελθὸν εἶναι ἀκόμα ἀνάμεσα μας!

Ἀπὸ τὰ 130 ἑκατομμύρια, ποῦ θὰ ψηφίσουν τὸν προσεχῆ Φεβρουάριο στὶς ἐκλογές, οἱ μισοὶ θὰ βάλουν ἀπλῶς ἕνα Χ στ' ὄνομα τοῦ εὐνοουμένου τους. Εἶναι ἀναλφάβητοι!

Ἐπὶ ἔτι ἕνα ἑκατομμύριο ἄνθρωποι, ποῦ μόλις τώρα ἄρχισαν νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὶς ζούγκλες καὶ ν' ἀνακαλύπτουν τὴν ὑπαρξὴ πολιτισμένης κοινωνίας.

— Ἀντιλαμβάνεστε τώρα, συνέχισε, τὴ βουρὴ ἀπὸ προλήψεις θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει ἀνάμεσα μας!

Ὁ μεγάλος Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ εἶχε πρὶν ἀπευθυνόμενος πρὸς αὐτὸ τὸ παρελθόν:

Μεταφέρετε ἕνα φορτίο ἀπὸ λάσπη στὰ κεφάλια σας, ποῦ δὲν εἶναι ἡ ἀλήθεια.

Τὰ λόγια τῆς Ραμνίκα Γκούπτα λές κι' ἔδιναν μιὰ καινούργια, πιὸ βαθειά κι' ὀλοκληρωμένη αἴσθηση τοῦ Ἰνδικοῦ χώρου.

Ἐδῶ ὅμως ἡ κουβέντα ξέφυγε ἀπὸ τὴν Ἰνδικὴ πραγματικότητα. Κάποιος ἐπενέβηκε γιὰ νὰ πεί πῶς τὰ λόγια τοῦ Ταγκόρ ἴσχυαν μὲ μεγαλύτερη δύναμη σὲ ὅλες ἐκεῖνες τὶς περιπτώσεις τῆς ἠθελημένης συσκότισης, σ' ὅλες ἐκεῖνες τὶς περιπτώσεις τῶν ἀνθρώπων, ποῦ ἐνῶ μποροῦν, ἂν ἀφήσουν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν ἐλευθέρους, νὰ λουστοῦν στὸ καθάριο φῶς τῆς ἀλήθειας, προτιμοῦν τὴ μούχλα, ποῦ φέρνει μαζί τῆς ἡ ψευτιά κι' ἡ ἐξάμβλωση τῆς πραγματικότητας.

Ἡ συζήτηση τώρα πῆρε τὸν ἀπάνω δρόμο, ζεστάθηκε καὶ σὲ λίγο στὸ τραπέζι μπροστὰ μας εἶχαν τοποθετηθεῖ ὅλα τὰ καυτὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς, ποῦ, ὁμολογούμενα, οἱ Ἰνδοὶ καλλιτέχνες τὰ ζοῦν κάπως πιὸ ἔντονα ἀπὸ τοὺς δικούς μας πνευματικὸς ἀνθρώπους.

Ἐκεῖνη τὴν τελευταία νύχτα στὴ Νέα Δελχί, στὸ μικρὸ ἐστιατόριο μὲ τὸ τοπικὸ χρῶμα, ἐνίωσα ὅτι οἱ Ἰνδίες μούχαν ἀνοίξει κάπως τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς τους, μούδωσαν ἔστω καὶ μιὰ μικρὴ γεύση τῆς πραγματικότητας, ποῦ τὶς περιβάλλει.

Ἐτσι ὅπως ξεκίνησα τὴν ἄλλη μέρα γιὰ τὸ μεγάλο πήδημα πάνω ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια, τὴ σκέπη αὐτῆ τοῦ πλανήτη μας, ἀναλογιζόμενα πῶς τὸ μεγάλο ἐρωτηματικὸ μὲ τὸ ὁποῖο εἶχα πάει στὶς Ἰνδίες εἶχε μετατραπῆ σὲ πολλὰ μικρὰ ἐρωτηματικά, ποῦ ἀξίωναν ὄχι μιὰ ἀλλὰ πολλὲς ἀπαντήσεις.

Στὰ χέρια μου κρατοῦσα τὰ «101 ποιήματα» τοῦ Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ ἔλεγε:

Ἐρπετὰ, ποῦ σφυρίζουν, δηλητηριάζουν τὸν ἄερα, ἐδῶ τὰ πρῶτα λόγια τῆς εἰρήνης πέφτουν στὸ κενό. Ὁ καιρὸς μου τελειώνει, προτοῦ ὅμως φύγω στέλνω τὴ φωνή μου σ' ὅλους ἐκεῖνους, ποῦ σὲ χίλια σπίτια ἐτοιμάζονται νὰ πολεμήσουν τὸν δαίμονα...

Σὰν νᾶχε πάρει μέρος στὴ Συνδιάσκεψη ὁ Ταγκόρ κι' ἂς τᾶχε γράψει λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο!

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΦΘΕΡΙΤΙΔΑΣ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ

ΛΕΜΕΣΟΣ, 3 (Τοῦ ἀνταποκριτῆ μας). Συνεχίζονται ἐδῶ οἱ ἐμβολιασμοὶ κατὰ τῆς διφθερίτιδας. Εὐτυχῶς μέχρι τῆς στιγμῆς κανένα κρούσμα τῆς ἀσθένειας δὲν ἐσημειώθη στὴν πόλη καὶ ἐπαρχία μας. Τὸ Ὑγειονομικὸ Τμῆμα τοῦ Νοσοκομείου Λεμεσοῦ γιὰ διευκόλυνση, τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ἔκανε διευθετήσεις γιὰ ἐμβολιασμοὺς τῶν παιδιῶν στὰ χωριά, ἀπὸ συνεργεῖα τοῦ Τμήματος, στὶς ἀκόλουθες ἡμερομηνίες: 5)12)66 Πολεμίδα, 8)12 Ὑψωνα, 9)12 Ἐρήμη — Κολόσσι, 12)12 Ἐπισκοπή, 13)12 Ἁγία Φύλα, 15)12 Παλώδια, 16)22 Παραμύθα — Σπιτάλι, 19)12 Γεράσα — Ἀφιοῦ, 20)12 Ἀπεσιά, 22)12 Φασούλλα καὶ 23)12 Μαθηκολώνη.

Τὰ συνεργεῖα, θὰ βρίσκονται στοὺς τόπους ἐμβολιασμῶν στὶς 2 μ.μ.

ΣΥΣΚΕΨΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ, 3 (Τοῦ ἀνταποκριτῆ μας). — Τὸ Δικηγορικὸ Σῶμα Ἀμμοχώστου θὰ συνέλθει σὲ σύσκεψη τὸ ἀπόγευμα τῆς προσεχοῦς Δευτέρας γιὰ νὰ συζητήσῃ τὸν νόμο περὶ συντάξεως δικηγόρων.

ΑΠΕΠΛΕΥΣΑΝ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΠΟΥ ΝΑΥΛΟΧΟΥΣΑΝ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ

ΛΕΜΕΣΟΣ, 3 (Τοῦ ἀνταποκριτῆ μας). Ἀπέπλευσαν σήμερα ἀπὸ τὸ λιμάνι μας τὸ Ἀγγλικὸ πολεμικὸ «Σὴ Σάλβορ» καὶ τὰ δυὸ ναρκαλιευτικὰ τὰ ὁποῖα ἐναυλοχοῦσαν ἐδῶ τρεῖς ἡμέρες.